

Szerkesztői iroda:

Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),

a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona.	Negyedévre . . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona.	Egy óra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 33.

Egy négyszög centiméternyi tér hirdetési ára 8 fillér. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 korona.

Nyiltiléri cikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő

Kolozsmegye és Kossuth emléke.

Kolozsvár, szept. 4.

Kolozsvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap tartott rendkívüli közgyűlésen tanúságot tett a mellett, hogy hazafias és kegyeletes dolgokban is előljár ezen hazarész vármegyéi között.

A tegnap tartott közgyűlésen ugyanis egyhangú lelkesedéssel határozta el, hogy Kossuth Lajos századik születése napját diszközgyűléssel ünnepli meg.

Részt vesz külön küldöttséggel a Kossuth emlékére Budapesten rendezendő ünnepélyen.

És ugyancsak ezen a közgyűlésen határozta el azt is, hogy a magyar történelem egy másik nagy alakjának, báró Wesselényi Miklós-nak Zilahon állított szobra leleplezési ünnepélyén is külön küldöttséggel képviselteti magát.

Ez a határozat teljesen méltó Kolozsmegye törvényhatóságához és méltó ahhoz a vezérszerephez, melyet az erdélyrészi vármegyék sorában mindennemű hazafias és kegyeletes dolgokban is betölt.

Hazafias örömmel veszünk és adunk hirt Kolozsmegye törvényhatóságának erről a határozatáról.

Örömmel mindenki megértheti, a ki tudja azt, hogy Kolozsmegye a multban is mindig az első sorában lobogtatta meg a hazafias, kegyeletes és kulturális törekvések zászlóját és a mint a multban, ugy most is előljár az e nemű közkötelességek teljesítésében.

Egyhangú lelkesedéssel hozta meg a nemes vármegye ezeket a határozatokat. Ezzel azt bizonyította be, hogy mint egy szív és egy lélek részét magának abból a kegyeletes ünnepből, a melyet a magyar nemzet Kossuth Lajos emlékének szentel s ugyancsak egy szívvel lélekkel áldoz egy másik nemzeti nagyságunk Wesselényi Miklós emlékének is.

Különös dolognak tetszhetik az idegen előtt, ha azt tapasztalja, hogy mi magyarok dicsérik magunkat azért, ha valamely hazafias és kegyeletes dolgot hajtunk végre, hiszen minden nemzet csak kötelességét teljesíti.

jesíti akkor, ha nemzeti nagyságainak emlékét megörökíti és áldozatot mutat be az emlékezet oltárainál.

Hát kétségkívül a magyar nemzetnek is csak kötelessége fenntartani nagyjainak emlékét és a mikor ezt teljesíti azt nem lehet érdem számba venni.

Ámde éppen a fennforgó kérdésben figyelembe kell venni azt a sajátos viszonyt, a melyben mi élünk s a mely viszonyra tekintettel tényleg érdemnek kell tekinteni, ha valamely hivatali testület vagy közhatalóság éppen Kossuth emlékének áldoz s hozzá még lelkesedéssel hajtja végre ezt a kegyeletes cselekedetet.

Kolozsvármegye törvényhatósága tudunk szerint az első az erdélyrészi vármegyék között, a mely igazán elismerésre érdemes lelkesedéssel szegődött a Kossuth ünneplők táborához és igaz, őszinte hazafias buzgalommal siet részt venni a nemzet ünnepében.

Készséggel ismerjük el, hogy-e ténye szép, nemes és őszinte megnyilatkozása a vármegyei törvényhatóság tagjait mindenha lelkesítő hazafias indulatoknak.

A nemzet nagy ünnepre készül. Apraja, nagyja, vállvetett buzgalommal sorakozik a kibontott zászló körül. Kossuth Lajos neve és emléke tölti be a Kárpátok között elterülő országnak minden vidékét.

Mindenki, a ki ebben az országban él Kossuth Lajos nevével az ajkán és a hozzá való ragaszkodással a szívében gyűl össze minden ponton a hol oltárt állít a kegyelet és áldoznak a honfi lelkek.

Kolozsmegye törvényhatósága is lerója e nagy napon a maga kegyelettartozását a nemzet egyik legnagyobb fia iránt.

Diszközgyűlésén bizonyára Kossuth Lajos nagyságához és emlékéhez méltó beszédben fogja a törvényhatóság leróni a maga hálatartozását és a vármegye ünnepe méltón fog sorakozni a Kossuth emlékének szentelt ünnepekhez.

Kolozsvármegye egész közönségének kegyeletes és hazafias érzése fog ezen a napon megnyilatkozni.

A szívek megtelnek igaz érzé-

sekkel, s a lelkekben magasra fog csapni a lelkesedés lángja.

Köszönjük a nemes vármegye törvényhatóságának, hogy erre alkalmat ad és Kossuth Lajos emlékét magasztatva példát nyújt a hazafias kötelességek teljesítésére.

Az önálló vámterületért. A függetlenségi és 48-as párt az önálló vámterület érdekében szeptember 28-án nagy népgyűlést tart Debreczenben, a melyre a függetlenségi és 48-as párt tagjai is lemennék.

A képviselőház költözködése. Az új parlamentben teljesen elkészültek már a képviselőház helyiségei, úgy hogy a költözködés most már bármely napon megtörténhetnék. Régebben szept. 8-ikára tűzték ki a költözködést, most azonban abban történt megállapodás, hogy a költözködés e hó 15-én történjék meg. Ekkor érkeznek meg ugyanis gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke és Csávossy Béla házelnagy Budapestre, akik a hivatalok áthelyezésének idején Budapesten maradnak.

Ugyancsak szeptember 15-én folytatja Csávossy Béla háznagy Vaszilievics János székesfővárosi gazdasági tanácsossal a régi képviselőház átadása tárgyában megkezdett tárgyalásokat, amelyek most előreláthatólag eredményre fognak vezetni annál is inkább, mert mindkét részről lojális engedékenységet tanúsítanak. A végleges egyesség a képviselőház elé fog kerülni jóváhagyás végett.

FELHÍVÁS Polgártársak!

Folyó év szeptember 7-dikén vasárnap délelőtt Kossuth Ferencz elnökle alatt az önálló vámterület érdekében Maros-Vásárhelyen országos tiltakozó népgyűlést tartunk pártkülömbőség nélkül, a melyen mentől számosabban megjelenni és azon részt venni kérünk.

A rendezőség nevében hazafias tisztelettel.

Maros-Vásárhely, szept. 3.

Gáspár Gyula,
elnök.

TÁRCZA.

Benczédi Gergely.*

E képen s e sorokban az erdélyrészi unitáriusok egyik büszkeségét, az unitáriusok kolozsvári kollégiumának 36 év óta működő nagyérdemű, tudós, fáradhatatlan munkásságú tanárát mutatjuk be, abból az alkalomból, hogy a jelen iskolai év végével jól megérdemelt nyugalomba vonult.

Benczédi G. született 1839. márc. hónap 29-én, Felső-Benczében, Udvarhely megyében, székely nemes szülöktől. Tanulását a székely-keresztúri gymnasiumban kezdte meg; az I. és II. gym. osztályt Torockzón, a III.—V. osztályt Tordán s a VI.—VIII. osztályt Kolozsvárott végezte, hol 1862-ben az érettségi vizsgálatot kitűnő sikerrel tette le. Megkezdte theologiai tanulmányait, de az egyházi főtanács már 1863-ban akadémitának választotta s előbb Göttingába, majd pedig az angol unitáriusok által adott évi 100 font sterling segéllyel Londonba küldte, hogy a természettudományi tárgyakra készüljön.

Göttingában Weberlőt fizikát, a nagyhirű Wöhlerlőt kémiát s Bartlinglőt növénytant hallgatott. Ezenkívül az angol nyelvben gyakorolta magát, melynek tanulását már Kolozsvárott megkezdte volt.

1864. őszén Londonba érkezett s itt az „University College”-ban a természettudományi s a „Manchester New College”-ban a filozófiai tárgyakat s az angol irodalmat két évig hallgatván, oly kitűnő sikerrel vizsgázott, hogy nevét a „Times”-ban, a kitüntettek névsorában közzétették.

*) Pedagógiai Zsebnaptárból. 1902—903. év.

ték. A szünidőket Londonban a muzeumok és gyűjtemények tanulmányozásával töltötte, a nyári szünidőt pedig tanulságos kirándulásokra használta fel. Egyik nyarat dr. Higginsonnál, tanulóháza barátjánál töltötte Liverpoolban, hol sok hírneves angol férfival volt alkalma megismerkedni. Innen kirándulásokat tett Birmingham gyárvárosba, Oxfordba, Brightonba s a többiek közt az Emberszigetre. Londonban a magyar szabadságharcnak ott élő menekültjeivel megismerkedett. Pulzikkal és Lápossyval együtt jelen volt a Kmetty tábornok temetésén, bár Vukovich Sebő volt igazságügyi miniszter figyelmeztette őt, hogy az osztrák kémei a temetésen jelenlévőket fel fogják jegyezni. 1866. augusztusában hazafelé indult, utbaejtén New-Havent, Dieppét, Párist, Baselt, Münchent, stb., mindenütt gyarapítván ismereteit. Müködését a kolozsvári unitárius főgymnasiumban 1866 szept. havában megkezdte, átvéve az egyetemi tanárrá választott Berde Áron tantárgyait. 1867. szeptemberétől 10 évig viselte az igazgatói tisztet, 2 évenként egymásután ötször megválasztva, 1867. óta egyházi tanácsos; 1881-től kezdve az unit. vallásközösség közpénztárosa s az egyház különféle alapjainak buzgó, szigorúan lelkiismeretes kezelője. E téren Benczédi megbecsülhetetlen szolgálatokat tett egyházának.

Épen ezen nagy és folytonos elhivatottsága miatt nagyobb irodalmi munkákkal nem lépett a nyilvánosság elé, de azért apró és értékes közleménnyel gazdagította irodalmunkat. Még Londonban léte alatt lefordította angol nyelvre Jakob Eleknek „Szentábrahám Mihály élete” című művét, az „Inquirer” című lapban pedig Ferencz József kétébél több részletet fordított angol nyelvre. A „Keresz-

tény Magvető-nek” évtizedek óta belső munkatársa s Egyháztörténelmi adatok” című 40-nél több czikket irt belé. A kolozsvári lapokban is jelentek meg töle alkalomszerű cikkek. Önálló művei közül a következő három említendő: „A méterrendsz.” 1870. E nemben ez volt az első mű, melyet kézikönyvvül több iskolában használtak. „A kolozsvári unitárius kollégium vázlatos története” című munkáját az új kollégiumi épület megnyitása alkalmából (1901.) bocsátotta közre s azt a következő figyelemre méltó szavakkal fejezi be: „A régi épületet ujjal, az egykori kunyhót fényes palotával cseréljük fel. Átköltözik-e az új otthonba az elődöktől ápolott szellem, mely a felekezeti érdeket mindig egyeztetni tudta a hazafias érdekekkel, a haladó kort a természetes fejlődés törvényével? Nemcsak tanítani, de nevelni is fog-e az új intézet annyi hálás tanítványt, buzgó és áldozatkész hivat, lelkes és munkaszerető hazafit, mint a régi? Ezekre a kérdésekre a feleletet a jövő fogja megadni”. Harmadik önálló műve; „Berde Mózsza életrajza. 1901.” A nagy alapítónak s emberbarátunk alig akadhatott volna Benczédinél hivatottabb és illetékesebb életírója, mint Benczédi, kit rendkívül szeretett.

Benczédi 1871-ben alapított családot, nőül vevén a hírneves unitárius professzornak, néhai Mikó Lőrincznek nemeslelkű, emelkedett szellemű leányát, Klárát. E boldog frigyét két fiú és egy leánygyermek teszi még edesebbé, még boldogabbá s ezek szeretete, jósága és kiválósága enyhíti s teszi elviselhetővé a másik három drága gyermek elvesztése feletti szülői bánatot.

Ezekben vázolván röviden Benczédinek életrajzát, én, ki neki tanítványa voltam s később tanártársa és kebelbarátja

A zágrábi zavargások.

Véres utcai harcok.

A zágrábi zavargásokról a következő legújabb híreket közölhetjük:

Zágráb, szept. 3.

Tegnap este alkonyatkor nagyobb néptömeg csődült össze. A rendőrség szétszórta a csödületet, de a tömeg újra összeverődött a nélkül, hogy támadólag lépett volna fel. 7 órákor egy század gyalogság és egy század zsidás vonult fel a Jellasics-térre. A pályaudvarhoz is ment katonaság, mert híre járt, hogy itt is tüntettek. Mialatt a rendőrség a Jellasics-térről eltávolította a tömeget, a Káptalan-téren újra összeverődtek a tüntetők, a kik viszszaeszerítették a rendőroket és bevették az ablakokat. Ugyanakkor a Prilázon is nagy néptömeg gyűlt össze, a mely a szerbek ablakait beverte. Wittas nyugalmazott százados a tömeg közé lőtt és mellbe talált egy mészároslegényt. Minthogy a Káptalan-téren egyre fenyegetőbbé lett a helyzet, még egy század gyalogságot és egy század lovasságot kértek, mire másfél század gyalogságot és fél század lovasságot rendeltek ki a tér kiürítésére.

A Prilázon a tömeg dühe azon ház ellen fordult, amelyben Wittas nyugalmazott százados lakik. Az egyre növekvő tömeg eloltotta az összes lámpákat, kitépte a falból a Pramberger féle péküzlet ajtaját, torlaszt emelt a Kacsics-utca felé, majd szétverte a léczkerítést és a deszkákkal beverte az összes ablakokat még az első és második emeleten is. Két-két ember megfogott egy-egy deszkát és tűz jelzőre az ablakok felé hajította. A kirendelt fél század zsidás kiürítette ugyan az utcát, de a tüntetők rögtön visszatértek, betörték a ház kapuját, berontottak Wittas lakásába, összevették a butorokat és az egyes darabokat kihajigálták az utcára. Azután a Medulics-utczába vonultak a tüntetők és az ott lakó szerbek lakásaival is hasonlóképpen bántak el. Éppen akkor ért oda egy század gyalogság és a zsidások. Wittas százados és neje a kerítésen át elmenekült. A káptalan felé kiküldött gyalogság baj nélkül kiürítette az egész északi részt. A pályaudvarról bevonták a kiküldött századot, mert ott teljes nyugalom van.

Zágráb, szept. 3.

Wittas százados lakásának felulása után a tömeg két részre oszlott. Az egyik rész az Ilicza felső részére ment Markovics szerb kereskedő üzlete elé, a melyet teljesen leromboltak, áruit kihordták az utcára és felgyújtották, de az odasiető rendőrség és lovasság megakadályozta, hogy az árut elégelessék. Nehány embert letartóztattak, köztük Szirovátka Hinkót, a Glasz Národa című keresztény-szociálalista újság szerkesztőjét és Perszics Ivánt, a Hrvatsko Fravo adminisztrátorát. A másik rész megint kétfelé oszlott.

Az egyik csoport a Rajner-utczába ment, a hol az összes ablakokat beverte, a másik rész a Dungulics utczába. Czekies Dusan boltja elé vonult és az üzletet teljesen lerombolta, elpusztította. Más csoportok más utcákban jártak sorra a szerbek lakásait és gyűjtőházakat módjára garázdálkodtak bennök. Csuk kereskedő szőlőt teljesen elpusztították és borát kifolyatták. Mialatt a rendőrség és katonaság a város külső részén voltak elfoglalva, a tüntetők az Iliczán levő Szerb-házban megtámadták Jovicics kereskedő üzletét és kifosztották kirakatát. Hir szerint a tüntetők kívülről is kaptak segítséget, paraszto és más elemek személyében.

Wittas háza előtt valóságban öt állott a tömeg és a mikor a százados ma reggel 1/7 órákor hazajött, a tömeg megrohanta az öreg embert, a ki a szomszéd házba menekült a nép dühe elől. De a tömeg annak a kapuját is feltörte és az öreg embert, rimánkodása dacára, kivonszolták a házból és végighurcolták a Kacsics utczán folytonos ütlegek között. A Kacsics utca és az Ilicza sarkán már halottnak vélte a tömeg a szerencsétlen embert és otthagya az utcán. Megint sok letartóztatás történt. A letartóztatottak között több asszony van, akik a feldúlt üzletekben fosztogattak.

Zágráb, szept. 3.

Wittas nyugalmazott százados, a kit a zavargók iszonyuan megverték, a rendőrségre hozták, a hol letartóztatatták és rövid kihallgatása után kórházba vitték, mert nagyon súlyos sebekkel van borítva. Az éj folyamán 48 embert tartóztattak le, köztük két sebesültet. A mai délelőtti folyamán az Iliczán Markovics kereskedő kifosztott boltja előtt nagy néptömeg gyűlt össze. A rendőrség szétszórására szólította fel a tömeget, a mely azonban nem akart engedelmesskedni a parancsnak, mire az Iliczát a lovasság elzárta. Erre azután a tömeg szétfutott, mire a kordont ismét megszüntették. Délben 12 órákor a város legfontosabb pontjait katonaság szállta meg. Délután még három zászlóalj katonaság érkezik Zágrába.

Sport.

Lóversenyek.

Az Erdélyrészi Falka Vadász-Társulat versenyei a jövő hó 5-én kezdődnek. Az első verseny október 5-én lesz s ennek föltételei a következők lesznek:

I. „Buksi” akadályverseny 1000 korona, adja a magyar lovaregylet (a földművelésügyi miniszter ut által engedélyezett subventióból). Ebből 600 kor. a győztesnek, 200 kor. a 2-iknak, 100 kor. a 3-iknak, 50 kor. a 4-ik lónak és tiszteletdíj 50 kor. értékben a győztes lovasnak. — Távoltság kb. 4000 mtr. Futhat minden ló, mely nyilvános pályán sem sik, sem

meglepett és várokoztam. Annyi legalább bizonyos, hogy ő gentleman.

— És Lippa szereti.

Filippa az atyja csufondáros megjegyzését nem vette számba, ő most a testvéreért kért.

Az atyja hirtelen és indulatosan fordult feléje.

— Te azt mondd, hogy Lippa szereti őt, de lehetséges, hogy ez az állítás csak a te ármánykodásod — te örögi fufangosságod, hogy engem még jobban meg alázz.

Filippa ugyan azon a hangon válaszolt.

— Én nem tudom, hogy ön mit ért az ármánykodás alatt — ez merő bolondság. És nem látom, hogy a megaláztatás hol van.

— Te sok mindent nem látsz midőn a terveid azt hozzák magukkal — például a Geoffreyel való flirtoláso. — Nem mondja meg neked a saját józan eszed és dühében a fogait vicsorgatta — hogy mielőtt megengedhetem ennek az embernek, ennek az idegennak, hogy a leányomhoz mint kérő közeledjen, a Lippa születésén levő fölött tudtára kell adnom és bevallanom, hogy ő törvénytelen gyermekem? Ebben nincs megalázás — megalázás Lippára és rám.

— Geoffrey urral ugyan az lett volna.

Nem egészen! Geoffrey egy rangú férfi velem, ő az örökösöm, a családom tagja. De ez az az ifjú, kit merészségéért kiutasítottam a házamból. E két eset között kincs összehasonlítás.

— Ah! Ezért én nem tudom önt sajnálni — mondá Filippa keserűséggel. Mi az ön ugy nevezett megalázása azzal összehasonlítva a mit anyám szenvedett?

Tankönyveket Gibbon Albert könyvkereskedőtől vegyünk

(Kolozsvárt, Mátyás király-tér 15 szám.)

Nagy raktár elemi, gymnasiumi és egyetemi tankönyvekből. Ócska tankönyveket csak megbízható czégtől vásároljunk, másképp ki van dobva érte a pénz. 872. 4—10.

gát, sem akadályversenybe még nem indult. Teher 4 é. 70 klg., 5 é. 75 klg., 6 é. és id. 77½ klg. Telivérre 3 klg.-mal több. Erdélyrészi vármegyében ellett lónak 5 klg. engedve. Tét 10 kor., f. v. f. Nevezési zárnapp szeptember 27.

II. Zsuki díj. Akadályverseny, adja a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur. 2000 korona. Ebből 700 kor. a 1-sőnek, 350 kor. a 2-iknak, 250 kor. a 3-iknak, 200 kor. a 4-ik lónak, 400 kor. a győztes ló tenyésztőjének és tiszteletdíj 100 kor. értékben a győztes lovasnak. Távoltság kb. 5000 mtr. Erdélyrészi Farka Vadász-Társulati rendes b. tagok bonafide tulajdonába levő 4 éves és idősebb telvér lovak számára, melyek 1902-ben 1000 korona értékűnél nagyobb díjat nem nyertek. Teher 4 é. 70 klg., 5 é. 75 klg., 6 é. és id. 77½ klg. Erdélyrészi vármegyékben ellett lónak 5 klg. engedve. Minden 200 kor. össznyereményért 1 klg.-mal több, halmozva 7 klg.-ig. Lónak, mely nyilvános pályán még nem indult, 5 klg. engedve. Tét 20 kor., fele bánat. Nevezési zárnapp szeptember 27.

Második nap.

1902. október 13-án hétfőn.

I. Drag-hunt Steaplechase. Tiszteletdíj a 3 első lónak, adva az Erdélyi Gazdasági Egylet által és tiszteletdíj a győztes lovasnak, adva az E. F. V. T. által. Távoltság kb. 8000 mtr. a Master mögött lovagolva, a megállapított jeladásig. Futhat minden E. F. V. T. rendes b. tag bonafide tulajdonába levő 4 é. és id. ló, mely valamely belföldi falka után rendesen vadászott, a folyó évet is beleértve, (a miről nevezéskor az illető falkanagy bizonyítványa melléklendő) és mely ez évben nyilvános pályán sem sik-, sem gát- sem akadályversenyben nem indult. Teher 82 klg. 4 é. 5 klg. kevesebb, Erdélyrészi vármegyékben ellett lóra 5 klg. kevesebb, telivérre 5 klg. több. Az általános feltételek 5. és 9. pontja eme versenyre nem érvényes, ellenben oly lovak, melyek a társulati falka után egy idényben legalább 5-ször rendesen vadásztak, minden ilyen idényért külön 2—2 klg. teherengedményben részesülnek. Tét 10 kor. f. v. f. Lovagolandó vadászdressbe, vagy egyenruhába. Nevezési zárnapp október 11. este 6 óráig.

II. „Julcsa” akadályverseny 100 korona adja a magyar lovaregylet (a földmívelésügyi Miniszter ur által engedélyezett subventióból.) Ebből 600 kor. a győztesnek, 200 kor. a 2-iknak, 100 kor. a 3-iknak, 50 kor. a 4-ik lónak és tiszteletdíj 50 kor. értékben a győztes lovasnak. Távoltság kb. 4000 mtr. Futhat minden 4 éves és idősebb ló, mely 1901—1902-ben 1000 korona értékűnél nagyobb díjat nem nyert. Teher 4 é. 70 klg., 5 é. 75 klg., 6 é. és id. 77½ klg. Telivérre 3 klg.-mal több. Erdélyrészi vármegyékben ellett lónak 5 klg. engedve. Minden 200 kor. össznyereményért 1 klg.-mal több, halmozva 7 klg.-ig. Lónak, mely nyilvános pályán még nem indult, 5 klg. engedve. Tét 10 kor., f. v. f. Nevezési zárnapp október 4.

III. Heléna akadályverseny 2200 k. adja a m. kir. földmívelésügyi Miniszter ur. Ebből 800 kor. a győztesnek, 400 kor. a 2-iknak, 200 kor. a 3-iknak, 400 kor. a győztes ló tenyésztőjének és tiszteletdíj 100 kor. értékben a győztes lovasnak. Távoltság kb. 5000 mtr. E. F. V. T.-i rendes b. tagok bonafide tulajdonába levő 4 éves és idősebb lovak számára, melyek 1902-ben 1500 korona értékűnél nagyobb díjat nem nyertek. Teher 4 é. 70 klg., 5 é. 75 klg., 6 é. és id. 77½ klg. Telivérre 3 klg.-mal több. Erdélyrészi vármegyékben ellett lónak 5 klg. engedve. Minden 200 kor. össznyereményért 1 klg.-mal több, halmozva 7 klg.-ig. Lónak, mely nyilvános pályán még nem indult, 5 klg. engedve. Tét 10 kor., f. v. f. Nevezési zárnapp október 4.

— Én nem kérem a te szánalmadat. Még aligha buktam oly mélyen. Ha mindent elmondnál a mi mondanivaló volt, azt kívánom, hogy hagyj magamra. Te igaztalanul hatsz reám és a jelenlétben nem tudom magamat kellőleg fékezni.

— Ne feledje, hogy én Lippáért kérelmeztem. Ez nem az éncselővénym; itt valósággal az ő boldogsága forog közünk. Lesz szíves megmondani, hogy Hastings urra vonatkozólag mire határozta magát — az az ha már tisztában tisztában van vele?

Sir Fülöp tehetetlenül bámult rá és aztán fáradt hangon válaszolt —

— Látni akarom Hastingsot. A mi beszélni valóm van hozzá azt nem bízhatom a papírosra. És azután a többi az ő dolga.

— És ön valósággal meg fogja ezt tenni? kiáltá Filippa örvendezve.

— Miért ne? A Lippán boldogságért teszem — egyébb nem határoz semmit. Más terveim voltak a számára, de azok elesetek. — Ha még mindig szereti azt a fiút, legyen boldog vele.

— Ekkor Filippa oly barátságosan nézett az atyja arcára, a hogy még soha. — Tehát — mondá — most az egyszerű igazságtalan voltam önökhöz. És most elmondok a mit még egy kissé hosszasan volt szándékom eltitkolni. Ezt utólag hagytam arra az esetre, ha beleegyezését szükséges lesz megvárni. Ön azt mondja, hogy Ashleigh az enyém lesz midőn férjhez megyek, de nincsen e ahhoz egy feltétel köztve.

— Csupán az, hogy férjed vegye fel az Ashleigh nevet és Gurney vagy Burney ur, vagy akárhogy hívják, azt hiszem, hogy bajosan fog nevének az Ashleighra változtatása ellen kifogást tenni.

her 4 é. 70 klg., 5 é. 75 klg., 6 é. és id. 77½ klg. Telivérre 3 klg.-mal több. Erdélyrészi vármegyékben ellett lónak 5 klg. engedve. Minden 200 kor. össznyereményért 1 klg.-mal több, halmozva 7 klg.-ig. Lónak, mely nyilvános pályán még nem indult, 5 klg. engedve. Tét 24 kor., fele bánat. Nevezési zárnapp október 4.

IV. Hadserégi akadályverseny. — 100 arany legkegyelmesebben adományozva a Felsője által. Ebből 50 arany a győztesnek, 30 arany a 2-iknak, 15 arany a 3-iknak, 5 arany a 4-ik lónak. Távoltság kb. 4000 mtr. Futhat minden, a cs. és kir. közös hadsereg és m. kir. honvédség tisztjei és hadapródjai tulajdonában levő és ilyenek által lovagolandó ló. Teher 4 é. 70 klg., 5 é. és id. 75 klg. Félvérnek 3 klg. engedve. Erdélyrészi vármegyékben ellett lónak még 3 klg. engedve. Lónak, mely 1000 korona értékű gát- vagy akadályversenyt nyert, 5 klg.-mal több. Az általános feltételek 8., 9. és 10. pontjai ezen versenyre nem érvényesek. Tét 20 kor., bánat 12 kor. Nevezési zárnapp október 4.

Harmadik nap.

1902. október 19-én vasárnap.

I. Erdélyi díj. Akadályverseny, adja a földmívelésügyi m. kir. Miniszter ur 6000 kor. Ebből 2000 kor. a győztesnek, 1200 kor. a 2-iknak, 1100 kor. a 3-iknak, 1000 kor. a 4-ik lónak. 600 kor. a győztes ló tenyésztőjének és tiszteletdíj 100 kor. értékben a győztes lovasnak. Távoltság kb. 6000 mtr. E. F. V. T. rendes b. tagok bonafide tulajdonában levő 4 éves és idősebb Erdélyrészi vármegyékben ellett lóva számára, melyek 1902-ben 2000 kor. értékűnél nagyobb díjat nem nyertek. Teher 82 klg. 4 é. 5 klg. kevesebb, Erdélyrészi vármegyékben ellett lóra 5 klg. kevesebb, telivérre 5 klg. több. Az általános feltételek 5. és 9. pontja eme versenyre nem érvényes, ellenben oly lovak, melyek a társulati falka után egy idényben legalább 5-ször rendesen vadásztak, minden ilyen idényért külön 2—2 klg. teherengedményben részesülnek. Tét 10 kor. f. v. f. Lovagolandó vadászdressbe, vagy egyenruhában. Nevezési zárnapp október 11. este 6 óráig.

II. Hölgyek díja. Akadályverseny. Tiszteletdíj az 1., 2., 3. és 4-ik lónak. Távoltság kb. 4000 mtr. E. F. V. T.-i rendes b. tagok bonafide tulajdonában levő 4 éves és idősebb lovak számára, melyek 1901—1902-ben 800 korona értékűnél nagyobb díjat nyertek. Teher 4 é. 70 klg., 5 é. 75 klg. 6 é. és id. 77½ klg. Telivérre 3 klg.-mal több. Minden 200 kor. össznyereményért 1 klg.-mal több, halmozva 7 klg.-ig. Erdélyrészi vármegyékben ellett lónak 5 klg. engedve. Lónak, mely nyilvános pályán még nem indult, 5 klg. engedve. Tét 12 kor., f. v. f. Nevezési zárnapp október 11.

III. „Pythia” akadályverseny. 1000 kor. adja a Magyar Lovar-Egylet (a földmívelésügyi Miniszter ur által engedélyezett subventióból.) Ebből 600 kor. a győztesnek, 200 kor. a 2-iknak, 100 kor. a 3-iknak, 50 kor. a 4-ik lónak és tiszteletdíj 50 kor. értékben a győztes lovasnak. Távoltság kb. 4000 mtr. Futhat minden 4 éves és idősebb ló, mely 1901—1902-ben 1000 korona értékűnél nagyobb díjat nem nyert. Teher 4 é. 70 klg., 5 é. 75 klg. 6 é. és id. 77½ klg. Telivérre 3 klg.-mal több. Erdélyrészi vármegyékben ellett lónak 5 klg. engedve. Minden 200 kor. össznyereményért 1 klg.-mal több, halmozva 7 klg.-ig. Lónak, mely nyilvános pályán még nem indult, 5 klg. engedve. Tét 10 kor., f. v. f. Nevezési zárnapp október 4.

— Ellenkezőleg, Burney ur erősen kifogásolja azt — válaszolt Filippa nyugodtan. — Ő semmi érteit sem fog a családi nevével lemondani.

— Ugy érted, hogy ő nem fog lemondani Ashleighről? — kérde csufondáros hangon.

— Igen, szavaimnak az az értelme, ámbár inkább így mondhatnám, hogy miután a feltételeket nem akarjuk teljesíteni, Ashleigh nem az enyém és nem az övé, hogy lemondassunk róla — az egyszerűen Lippának a birtokába megy át.

Az atyja, még mindig nem értve meg őt, bámulva nézett rá; aztán e nagy-lelkűségnek az értelme fokozatosan világos lett előtte. Az asztalra támaszkodva rekedtes hangon mondá —

— És te Lippáért lemondasz Ashleighről.

Ekkor könnyek toltak a Filippa szeméibe.

— Soha sem volt szándékom a testvéreimet megrabolni — nem, egy pillanatig sem! Az én jó anyám mindig azt mondta, hogy az árjatan gyermeknek nem szabad szenvedni. Ő maga megmondta volna önmagának, ha nem halt volna meg oly hirtelen, de én — én — keményebb szívű — én engesztelhetetlenebb voltam; jól esett őt szenvedni látnom.

— De neked Ashleighon kívül nincs semmi — semmi! — liheget az atyja.

— Van Teddim — az a bizonyos Gurney vagy Burney ur és ha rosszul megy a dolgunk, talán az üzletből nekünk is jut valami segítség. En ő róla egy tucet Ashleighért sem mondanék le. És ne féljen! Én soha sem fogok a családdal dicsekedni, Midőn Seaford Grangert elhagynom, örökre hagyom azt el.

— Te az egészről lemondasz? —

kor. össznyereményért 1 klg.-mal több, halmozva 7 klg.-ig. Lónak, mely nyilvános pályán még nem indult, 5 klg. engedve. Tét 10 kor., f. v. f. Nevezési zárnapp október 11.

IV. Kolozsvár város díja. Drag-hunt Steaplechase. Tisztelet díj a 4 első lónak és a győztes lovasnak. Távoltság kb. 8000 mtr. a Master mögött lovagolva a megállapított jeladásig. Futhat minden E. F. V. T. rendes b. tag bonafide tulajdonában levő 4 é. és id. ló, mely valamely belföldi falka után rendesen vadászott a folyó évet is beleértve (a miről nevezéskor az illető falkanagy bizonyítványa melléklendő) és mely ez évben nyilvános pályán sem sik-, sem gát-, sem akadályversenyben nem indult. Teher 82 klg. 4 é. 5 klg. kevesebb, Erdélyrészi vármegyékben ellett lóra 5 klg. kevesebb, telivérre 5 klg. több. Az október 13-iki Drag-hunt Steaplechase nyertesére 5 klg. több. Az általános feltételek 5. és 9. pontja eme versenyre nem érvényes, ellenben oly lovak, melyek a társulati falka után egy idényben legalább 5-ször rendesen vadásztak, minden ilyen idényért külön 2—2 klg. teherengedményben részesülnek. Tét 10 kor. f. v. f. Lovagolandó vadászdressbe vagy egyenruhában. Nevezési zárnapp október 11. Kettős téttel október 18. este 6 óráig.

Általános szabályok:

1. Nevezési és teherközlési záridő esti 8 óra.

2. Írásbeli vagy távirati nevezések és eladási árbejelentések az E. F. V. T. verseny-titkári hivatalához intézendők. (Debreceeni Ödön Kolozsvár, Emke-tér 6 szám.)

A nevezési iven a ló kor, színe, ivarja, neve, származása és a lovas versenyszíne, valamint a ló terhe és az eladói versenyszíne az eladási ár pontosan közlendő.

3. Távirati nevezések 48 óra alatt írásban megerősítendők.

4. Minden díjból 10/100 az egyleti pénztárt illeti, valamint a tét és bánatok is.

5. Minden nevezett lótlól egyszerűsmindenkorra 10 korona gyeppenz és minden indulásért 10 korona startpenz fizetendő.

6. Lovagolni színekben, vagy egyenruhában szalaggal lehet.

7. Minden versenyben csak urlovas lovagolhat.

8. Oly lovasok, kik versenyben még nem lovagoltak 5 klg., oly lovasok, kik lovagoltak, de még legalább 3-szor nem győztek, 3 klg. teherelengedést élveznek.

9. Lovak, melyek a társulati falka után rendesen vadásztak, minden idényért külön 2 klg. teherelengedést élveznek.

10. Lovak, melyek 1902-ben nyilvános idomár gondozása alatt voltak, minden versenytől kizárva.

11. Oly versenyben, melyben anyertes ló tenyésztője részére díj van kifizetve, ez csak az esetben adatik ki, ha az illető tenyésztő érdélyi: ellenesben eme díj a győzteshez legközelebb beérkezett, Erdélyrészi vármegyékben ellett ló tenyésztőjéi illeti.

12. Minden lóért, mely a starthoz vezetett, 20 korona fizetendő.

13. Nevezéskor az egész tét befizetendő, valamint a gyep- és startpenz is. Az „Erdélyrészi Farka Vadász-Társulat” igazgatósága.

ismétlé az atyja. — Ez oly hihetetlennek látszott előtte.

— Természetes, hogy az egészről. Már mondtam önnek, hogy a földbirtok felosztását nem helyeslem.

— Az Ashleigh után járó évi jövedelemről van Burney urnak tudomása?

— Nincsen. És ez nem tartozik a kérdéshez. Teddi elhatározta, hogy nem változtatja meg a nevét.

Sir Fülöp merősen nézett rá.

Először történt életében, hogy a leányát, kitől annyira félt és akit annyira gyűlölt, egy kissé érteni kezdte.

— Te most engem valósággal megbüntettél — mondá végre, mélyen meghatva. Jóval viszonzod a rosszat.

— Én — én nagyon sajnálom és leánya felé nyújtotta a kezét.

Filippa egy pillanatra megfogta és aztán eleresztette.

— Megpróbálom megbocsátani a mulat — válaszolt elfogult hangon. — Jó anyámnak az volt a kívánsága, a halálós ágyán kérte, hogy azt tegyen, de felejteti soha sem tudok, az nincs a természetemben. Azonban, ezután igyekeznem fogok önre egy kissé jobb és kíméletesebb véleménnyel gondolni. Mert, igaz, ahogy ő mondá, hogy ön mindennek dacára az atyám. Elhallgatott egy pillanatig és aztán hirtelen azt mondá — „Atyám, eddig soha sem neveztem önt annak.”

— És most ő nyújtott kezét. Aztán, le-sütött fölve és a mult szomorú emlékeitől meglágyult és nem keményebb lett szívvel távozott.

Filippa Seaford Grangeból ment férjhez. Lippa úgy akarta és neki engedelmekdni kellett. Nagyszerű kettős eskü-

A t. szülők figyel- iskolai idényre dusan felszerelt raktá- mébe ajánljuk a közelgő runkat.

Kiemelednő cikkekink a következők: **Leány és fia fehérneműk** (téli tricó árúk) **zsebkendők, női, férfi és gyermek harisnyák, paplanok, matracok** és több oly cikkek melyek e hirdetés térszűke miatt nem sorolhatók fel.

187. 30—100.

SZÍNHÁZ.

Pillangó kisa szsony. Delascó zenés dramelettje csekélyszámu közönség előtt ment, mely szívesen tapsolt, a szerelmes, szomorú véget ért japán lány alakítójának, Szabó Mariskának, továbbá Árpásinnak, Toppának, Szegőnek stb. A dramelett után a *Pajkos diákok* ment gondos előadásban, melynek sikerét főképp Kassai és Megyeri remek alakításai mozdítják elő.

Színházak ünnepe. Budapestről írják: A főváros Kossuth-ünnepét a *Népszínház* is meg fogja ülni szeptember 19-én. Ez alkalomra ugyanis az igazgatóság meghívására ifj. Bokor József egy alkalmi darabot írt. A történelmi korrajz címe: Kossuth Lajos; 7 képből áll, melyek fölfelelik Kossuth életének legkiemelkedőbb mozzanatait és a szabadságharcz legérdekesebb eseményeit. Kossuthon kívül a 48-iki események összes főbb alakjai szerepelnek a darabban s a szerző egy dráma keretében egyszerűsített történet is nyújt hiteles kuforrások után.

A *Vigszínház* is méltó módon fogja megünnepelni a nagy napot.

Géczy István „Rodostó” című történelmi színművét fogják előadni.

X asszony — Gavault Berr kitűnő bohózata, mely a Vigszínházban oly nagy sikert aratott, holnap kerül bemutatásra a czímsergepben T. Halmi Margittal. Kitűnő szerepekhez jutottak még: Megyeri igazgató, Papp, Kassai, Dezséri, Tompa, Jankó Abigél és Gál Janka.

A dezentor-t — Rákosi Viktor rég nem adott népszínművét vasárnap adják új betanulással.

Az énekes személyzet már szorgalmasan készül az őszi első énekes ujdonságra Rákosi—Szabados operettjére „A bolond”-ra és az október 12-iki díszelőadásban színre kerül — „Szép Ilonkát”-ra, Mosonyi operájára.

Felhívás!

A m.-vásárhelyi függetlenségi és 48-as párt elnöksége meghívta a kolozsvári függetlenségi és 48-as pártot, hogy a Maros-Vásárhelyt e hó 7-én délelőtt **az önálló vámtérület** érdekében rendezendő népgyűlésen, mentől több taggal képviseltesse magát.

Az idő rövidsége miatt, ez uton kérjük mindazon elvtársainkat, a kik a maros-vásárhelyi népgyűlésen részt akarnak venni; szíveskedjenek ebbeli szándékukat szombat délig nekünk tudomásunkra hozni.

Kolozsvár, 1902. szept. 4.

Dr. Török István,
a kolozsvári függetlenségi és 48-as párt elnöke.

Dr. Tutsek Sándor,
a kolozsvári függetlenségi és 48-as párt titkára.

Felhívás előfizetésre.

Szeptember 1-jével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Árak:

Egy hóra — — — 3 korona.

Három hóra — — — 8 korona.

Előre lehet fizetni bármely naptól kezdve.

MINDENFÉLE.

— szept. 4.

— Milyen időnk lesz szeptemberben? Falb az ismert viharproféta szerint szeptember hó első harmadában nagyon száraz időjárás lesz, míg a második harmad vége felé gyöngye esőzések lesznek. Az utolsó harmadban általános esőszerű várható s különösen a végén kiterjedt és bő országhoz esők lesznek. A hőmérséklet az utolsó harmadban feltűnően hideg lesz. A hónap első napjaiban is néhány hideg nap várható, míg a második harmad több napján nagyon meleg időjárás lesz.

— Népiünnepély. A kolozsvári „Fillér-egylet” folyó hó 7-ikére kitűzött népiünnepélyét az iskolák későbbi megünnepelése és a „Bébé-korzó”-nak azért, mivel a családok és gyermekeik még távol, vagy a kertekben vannak, össze nem állíthatása miatt el kellett halasztani folyó hó 14-ikére.

A „Bébé-korzó”, mely ünnepélyünk fénypontja, most még fényesebbnek, szebbnek ígérkezik, ezért is kérem e helyen is a tisztelt szülöket, jelenlétek be Pap Löw Leontin urnához a „Bébé-korzó”-be leánykáik és fiaikat, erre most még van idő.

Kérem a szülöket s a n. é. közönséget, pártolják becses hozzájárulásaikkal a kettős szent célt, a jutalmazandó alapok kulturális és humánus feladatát.

Mi lenne gyermekeinkből, ha nem vennék lelkiismeretes gondjuk alá tanítóink, tanítónőink az elkényeztetett, nem az életnek nevelt gyermekeinket s nem alakítanak át jó, értelmes s a jövő felvirágoztatásáért biztositó munkás, erős jellemű honleányokká és valódi hazafiakká. Ezen munkások kifogyhatatlan fáradsága, türelme s kötelességtudata alapja a közel s távol jövőnek. Pártoljuk a népiünnepély érdekeit s hozzáuk össze parányi segítségünk a nagyszemélyi cél eléréséhez: sűrű krajczárból lesz a forint. Vigyük gyermekeinket a hála forrásához a nagy eszmék, fontos célok anyagi segélyezése, személyi hozzájárulása felköltéséhez, hogy e gyenge-zsenge korban tanulják megbecsülni az értéket és rájuk hozott áldozatok értékét s a nemes hála, kötelesség érzetét neveljük e csemeték szívébe, lelkébe, hogy „jó gyermekeink” után érhessek meg földi jutalmul a lelki gyönyört, örömet és magasztos boldogságot, hogy nyújthassunk elismerő halál jutalmat a miénkert munkált és elélt tanítónak, tanárainknak.

Népiünnepély nélkül gyomerdő marad s lelki szegénységben sanylik az ember lelki világa! Köszönet Ferencké elnök.

— Villamos világítás Nagyváradon. Nagyvárad praktikusabban escelekedett és cselekszik, mint Kolozsvár. Ő először is nem cselekszette be a légszűrőgyárral kötött szerződésében a villamos világításra vonatkozó tilalmat, mint tette azt Kolozsvár ezeltől 12 évvel:

Most házilag rendezte be a villamos világítást. Erről a következő sorokat vesszük:

A belügyminiszter jóváhagyta Nagyvárad város törvényhatóságának azon határozatát, hogy a városvilágítását *háziilag eszközli*, a központi telep és a hálózat kiépítését a Ganzcére bízza.

Ezzel a miniszteri elhatározással biztosítva van Nagyvárad jövő közvilágítása s most már biztos, hogy a gázgyár csak az 1903. évi december 15-ig látja el a városvilágítást s azontul csak a magán fogyasztás szolgálatban fog állani.

A Ganz-gyárral az építésre kötendő szerződést tegnap állapította meg a kiküldött bizottság.

Szerencsésebb viszonyok és kölmények között ezt Kolozsvár is megtehetné volna.

— Törvényszéki tárgyalások Kolozsvárt. A kolozsvári kir. törvényszéknél apróbb lopások könnyebb és súlyosabb testi sértésekkel kivül, egyéb tárgy mostanában nem került szőnyegre. A jövő hétre tárgyalások kifizetve nincsenek. Hatodikán azonban kezdődik az esküdtszék, a mely tartani fog egész 18-ig.

— A kolozsvári Kossuth ünnep és egy 90 éves 48-as. Kolozsvárt e hó 19-én Kossuth születése 100-adik évfordulóján egy Kolozsvárt élő nevezetes honvéd 90-iki élet évét ünnepli. E férfiu *Psikál Máté*, Osztárak származása volt s mint a bécsi műszaki iskolában végzett tűzmester jött át a magyar hadsereghez. Bem táborában küzdött a szabadságharcz végeig századosi ranggal. Kolozsvárt telepedett le, megnősült s azóta itt él. Az öreg honvédek megünneplik e jeles öreg férfit.

A kolozsvári kereskedők és kereskedő ifjak egyesülete is megünnepeli Kossuth Lajos századik születése napját. Jól képviselt dalkara részt vesz a redouti ünnepségben, valamint az esti lámpionos kör-

Kész női felöltők (confectiók) e hó vége felé érkeznek

meg **nagy választékban!**

Telefon összeköttetési szám 479.

KOVÁCS L. és Társa

női divatáruház

KOLOZSVAR.

NAGYVÁRAD.

Wesselényi Miklós-utca 5 szám.

menetben. Azonkívül arra törekszik, hogy isten tisztelte és az ünnepély alatt a boltokat csakják be az összes kereskedők.

— **Adomány az Orsz. Történelmi Ereklye Múzeumnak.** Janicsék Paula urnő Kolozsvárról több különféle 1848—49-iki időből származó pénzügyi-tárgyat az országos tört. ereklye múzeumnak ajándékozta. A lelkes adományért lapunk utján mond hálás köszönetet a múzeumi egyesület.

— **Veni sanctae.** A kolozsvári r. kath. főgymnásiumban a tanév ünnepélyes megnyitása ma délelőtt volt. Ezt megelőzőleg ma reggel a kegyesrendiek Egyetem-utcai templomában ünnepies istentiszteletet (Veni sanctae) tartott, melyen a misét Kozár Ferenc házfőnök mondta. Az istentiszteleten a tanári kar és az ifjúság teljes számban vett részt.

— **Kolozsvármegye küldöttségei.** Kolozsvármegye tegnap Béli Ákos gróf főispán elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés egyhangulag, nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy egy Budapestben tartandó Kossuth-ünnepélyen, mint a zilahi Wesselényi szobor leleplezésén küldöttségileg képviselteti magát.

A budapesti ünnepségre a küldöttséget Barcsay Domokos orsz. képviselő vezeti s tagjaiul a következő bizottsági tagok kéretek fel:

Bánffy Miklós gróf,
Bartha Miklós orsz. képviselő,
Sebestény Mihály kuriai bíró,
Felszeghy Ferencz,
dr. Bernáth Albert,
Gallus Viktor.
A Wesselényi ünnepen gróf Eszterházy Kálmán orsz. képviselő vezetése alatt: gr. Bethlen Ödön,
gr. Bethlen Pál,
Szereday Aladár,
Sombory Lajos,
Hankó Veress Károly,
Gere Kálmán vesznek részt.

— **A Mont-Pelée újabb áldozatai.** A szerencsétlen martiniquei sziget lakói ismét megfizetle a tűzhányó hegy kitörése, amely aug. 30-án történt, s ez elpusztította Morne Rouge és Ajouipa Bouillon városokat. Mintegy 1000 ember életét vesztette és több száz ember megsebesült. A tenger hirtelen áradása nagy károkat okozott Le Carbetben. A kitörést Fort de Franceban is érezték, ahol erre nagy rémület támadt. A Suchet és Tage czirkálójuk északra mentek, hogy a lakosoknak segítséget vigyenek.

— **Tisztviselői fizetésére** tervbeveti törvényjavaslat általános elégtelenséget szült a XI-ik és VIII-ik díjosztályba tartozó budapesti albirák és ügyészek részéről. Legújabbban a VIII-ik díjosztályba tartozó bíró tollából jelent meg egy közlemény a fizetésemelésre vonatkozólag. A közlemény így szól:

Budapesten a bírák jelen fizetése:

I. fokban 1800 forint, 400 forint pótlék.

II. fokban 1600 forint, 400 forint pótlék.

Ehhez jár minden a két fokba 500 forint lakbér; tehát az első fokban 2700 forint, a második fokban 2500 forint az összes javadalmazás.

A tervbe vett fizetésemelés pedig kép gondoskodik a bírákról:

I. fokon 2000 forint fizetés 500 forint lakbér.

II. fokon 1800 forint fizetés, 500 forint lakbér.

Mind a két fokon azonkán elvesztjük a 400 forint budapesti működési (drágasági) pótlékot s így a javadalmazásunk: I. fokon 2500 forint.

II. fokon 2300 forint lenne, vagyis az eddiginél mind a két fokon 400 koronával kevesebb.

Hihetetlen, ugymond forrásunk, hogy az igazságügyi miniszter ur, aki a bírák érdekeit szívén viseli, az így meg rövidítés be beleegyezzék. Hihetetlen mert bíráink jelenlegi fizetéseikből sem tudnak megélni s tetemes részének fizetése foglalás alatt van. Annál szomorubb volna helyzetük, ha még vesz tenének is a javadalmazásukból a fizetésrendezés révén.

— **Egy csecsemő halála.** Rendőri hírek cím alatt foglaljuk össze nagyobbára azokat a sovány adatokat, a melyeket szakszavuan szolgálat a rendőrségi krónika: — a sajtókönyv. Ennek a könyvnek éppen szükségüvön mivolta okozta, hogy az igazságnak nem éppen megfelelő módon jutott egy rövid híresce a napokban lapunkba. „Két halálózás” ezimen. A négyhónapos csecsemőről, Pap Nándorról van szó ki párnái között fulladt meg, s a kinek törvényszéki halottkémlelését ép maga a szerencsétlen apa kérte, mint azt nekünk levelben jelzi. A rendőrségi sajtókönyvben a „gyanus halálózás” konstatació könnyen ad félreértésre okot, hogy talán bűnténynek esett volna a kis csecsemőáldozatul, a mi azonban nem áll, mert Pap Nándor, mint szüleinek egyetlen gyermeke a legodaadobb gondozás s szülői őrkedés legmesszebb menő nyilvánulási középete egy szerencsétlen véletlennek lett áldozata. Tolókoosijában fordult meg a kicsike s egy hang nélkül mult ki a világból, míg szülei azt hitték, hogy nyugodtan alszik. Kétségbeesetten futottak orvosért, ki későn érkezve csak a beállott halált konstataálhatta. Így mult ki a négyhónapos kis-

ded Pap Nándor, sem a szülei gondatlan-ságnak, sem bűnténynek nem esvén áldozatul, hanem végzetes szomorú véletlennek...

— **Rendőri hírek.** Tettenért betörő. Grabus Péter csavargót a Czimbalom-utczában Trif Emilnél elkövetetett betörés lopás alkalmával egy közeli rendőrszem rajtacsipre és elfogta. Megmotozása alkalmával a következő lopott holmikat találtak nála: egy óra, egy óralánc, 78 fillér. A bűntető eljárást folyamatba tették ellene. — **Megszökött a javítóintézetből.** Jó fogást csinált tegnap a Honvéd-utczában Mina Kálmán rbiztos. Este 6 óra tájban letartóztatta Endes Árpádot a Javító intézetből aug. 23-án megszökött tanulót. A kihallgatás alkalmával az elfogott megvallotta, hogy szökése után egy ideig gyalogolva bujdokolt a környéken, majd vonatra ülv Nagyszébenbe ment és apja látogatására. Onnan a napokban tért vissza Kolozsvárra és a Honvéd-utca 125. sz. a házban húzódott meg. Megmotozván egy revolvert, két román pénzt, 74 kr. magyar pénzt egy szivar és pénztárczát találtak nála. Rögtön intézkedtek, hogy a dolgozóházba szállítsák, hol kiderült róla, hogy a napokban letartóztatott hamis kártyás, Endes József csavargó bátyja, kinek csak a dolgozóházból való kiszabadultra várt, hogy együttesen utnak induljanak. Szökése óta több kihágást követelt el. Így egy zseb-mestést egy nyugalmazott csendőr-mester kárára. A vizsgálat teljes végrehajtása és a bűntetés kiállása után átadják a Javító intézet igazgatóságának.

— **Kolozsvármegye a munkásokért.** Nagy számban gyűlte össze f. hó 1-én Kolozsvármegye központi, járási és községi tisztviselői is, hogy a gazdasági munkások és cselédek érdekében létesített segítőpénztár ügyében a teendőket megbeszéljék. Béli Ákos főispán, elnök meleg szavakban esetelte a munkások és cselédek helyzetét és kérte az értekezlet minden tagját, hogy a munkásnép érdekében minden lehető megtegyenek. Ezután Pavlik Sándor dr. vármegyei aljegyző előadó ismertette a törvények szociális és közgazdasági horderjét, részletesen megismertette a törvények rendelkezéseit és megtette azok sikeres végrehajtása érdekében javaslatait. A javaslatokat az értekezlet csekély módosztatával egyhangulag elfogadta. A javaslatok letérnyalása után Dózsa Endre alispán mondott köszönetet elnök főispánnak a munkások ügye felkarolásáért s előadónak fáradságos munkájáért.

— **Telefon a kolozsvári pályaudvaron.** Máv kolozsvári üzletvezetőségétől a következő sorokat vettük:

Az Ellenzék f. é. augusztus hó 29-én kelt 196-ik számában „Telefonálás a kolozsvári vasuti állomás” cím alatt megjelent közleményre vonatkozólag tiszteltetl. közöljük, hogy bár az állomáson a központi telefon hálózatban bérlet telefon állomásunk tulajdonképen tisztán a vasut céljaira szolgál, közlegeink utasítva vannak, hogy azon a közönség köréből felmerülő kérdésekre is készségesen felvilágosítást adjanak.

Állomás főnökünk nyilatkozata szerint a jelzett felvilágosítások eddig is mindig megadattak, megtörténhetett azonban, hogy mint a szóban forgó esetben is a vonatok közlekedési ideje alatt közlegeink oly kérdésekkel terheltek, melyekre feleletet adni egyáltalában nem tudtak vagy egyéb szolgálati elfoglaltságuk miatt felvilágosítással azonnal nem szolgálhattak és valószínűleg így eset adott okot a jelzett közlemény megírására.

Egyidejűleg tiszteltetl. tudatjuk, hogy az állomáson a posta és távira hivatalban már van egy nyilvános telefon állomás, tehát egy ily állomásnak a kapusnál való létesítése, mely a személy vonatok közlekedése idejében folytonos felügyelet alatt tartható amugy sem volna, teljesen feleslegesnek és célhoz vezetőknek nem mutatkozik.

Koloztvárt, 1902 szeptember hó 3-án.

Az üzletvezetőség:

Dax.
Megnyugvással vesszük tudomásul azt, hogy a pályaudvaron szolgálatot tevő közlegek utasítást nyertek, hogy a közönség köréből telefon kérdésekre felvilágosításokat készséggel adjanak.

Azt is tudomásul vesszük, hogy nyilvános telefon állomás a pályaudvar közelében levő m. k. postahivatalnál már van. E nyilvános állomás azonban a telefon könyvvben nincs jelleve. Ezt tehát a közelebbi kiadásához íktassa a könyvecskébe a postahivatal. A Máv pedig a peronon és a várótermekbe tegye feltűnő helyen olvashatóvá, a nyilvános telefon állomás létezését valamint azt, hogy az utazó közönség ezt hol keresse. Ennyi intézkedést szükségesnek, de egyáltalán elengedhetetlennek is tartunk, mert a vasuti postahivatal főnöke a közönség érdekeinek szolgálata körül mindig oly mintaszerű figyelemmel, gondossággal és előzékenységgel viseltetik, hogy a telefonon értekezui óhajto közönség érdekében bizonyára minden lehető megtesz.

Ez intézkedések a közönségre nézve most, midőn a Mátyás szobor leleplezésére idején nagy közönségünk lesz, fontos-sággal bír.

— **Osztálysorsjáték.** 30.000 koronát nyert: 39971.
20.000 koronát nyert: 32888.
10.000 koronát nyert: 30220.
5000 koronát nyertek: 8624 12308 28770 79075.
2000 koronát nyertek: 28059 46820 66560 66888.
1000 koronát nyertek: 19381 22523 37154 61196 77580.
500 koronát nyertek: 4972 5438 13539 15695 16842 17051 20735 23439 33689 29117 30528 33331 35567 35584 36846 36908 39088 40854 42482 43293 45537 53849 50582 83791 68995 71756 73455 79470 81489 81981 81488 84710 87714 93616 96581 97002.

— **Az aranyosmedgyesi várkastély.** Az aranyosmedgyesi régi híres várkastélyban ismét nagymennyiségű értékes okmányra bukkantak a kastély egyik terme falának üregében. Az okmányok három négyszáz évesek lehetnek. E kastélyról Szatmármegyében azt tartják, hogy az aranyosmedgyesi várkastély földalatti útjaival össze volt kötve az ecsedi láppal. Ez ez nem is lehetetlen. Az ecsedi lápok végtelenségének közepén, Ecsed vára egyike volt keleti Magyarország bevehetetlen erődjeinek és az tény, hogy Erdőd várával földalatti alagut kötötte össze. Nehány éve pedig, amikor az ecsedi lápot lecsapolták és az ott átfutó Kraszna folyót szabályozták, a vízi munkálatok közepete nem egy beomlott alagut nyílásra bukkantak. A hagyomány azt tartja, hogy Ecsed vára Erdőddel, Szatmárral és Aranyosmedgyessel állott ily összeköttetésben. Az aranyosmedgyesi várkastélyból pedig a hegyek közé vezetett egy alagut melyet a menekülő kurucok többször használtak Rákoczy idejében. Szatmáron most mozgalom indult meg, hogy e titkos földalatti utakat földerítsék.

— **A gyümölcsről.** A jó Egészség írja: Erdeket és sokban megszivlelésre méltó csikket közöl egy német újság a gyümölcsről. illetve a gyümölcsévről. Vegyi vizsgálat kiderítette, hogy a gyümölcs, mint eledel az éhséget csillapítja ugyan, de rendes táplálkozásra teljességgel nem való. Ahhoz, hogy az emberi szervezet a test naponta hús kiló gyümölcsöt kellene megenni, amivel azonban 18 liter folyadék is kerül a szervezethez. Már pedig ez huzamosabb ideig az ember kinen bírja. A gyümölcs inkább csemegének való, mint tápláléknak és a kisereti az egészséget, jól teszi, ha okosan és vigyázva él vele. Nem lehet eléggé ajánlani az embereknek, hogy a gyümölcsöt, ha csak lehet, meghámozva egyék. A gyümölcs héja akárhogy megmossák is, tele van ártó baktériummal. A mely szorosan odatapad, sőt befúrja magát, úgy, hogy csak a gyümölcshéjjal együtt lehet eltávolítani. A gyümölcs kemény magvát soha sem szabad lenyelni. Statisztika bizonyítja, hogy a belek megbetegedéseinek jelentős része lenyelt gyümölcsmagból származott. A mi meg azt a kérdést illeti: hogyan egészségesebb a gyümölcs: nyersen-e vagy főzve, az czikk fött gyümölcsöt ajánlja inkább, mert a nyers nehezebben emészthető és a szervezet ellenálló erejét gyöngíti, főként némely ragadós nyavalyával, mint például a tifusszal és a kolera ellenében.

— **Szétépte a medve.** Nem mindennapi eset történt az elmúlt héten a körösmezői határon levő Pásztor-lakban, hol Petrasku Juont a saját udvarán egy medve szétmarczangolta. Petrasku kint legeltette a nyáját a hegytetőn, miközben bebaragolt az erdőbe. A véletlen egy medvebocot hozott elébe, melyet Petrasku nagy ügyvel-bajjal megfogott és este felé hazavitt alakására, hol egy óba zárta. Még ugyanazon éjjel Petrasku erős kutyáugatásra ébredt fel. Azt hitte, hogy valaki a beterelt nyáját akarja megdézsmálni, kiment tehát az udvarra, hogy szétnézzzen. A juhakolnál mindent rendben talált, vizsgálatot a sötétségben a sertesől felé ment, hol a kis medve volt elzárva. Itt azonban egy hatalmas medve ugrott elő, rávetette magát a pásztorra, a kit letepert s azután az arcát és mellét kezdte marczangolni. A pásztor segélykiáltásra kifutott a felesége is, de a mint a medvét meglátta, ijedében bemenekült a házba. Hajnalban Petraskut teljesen szétmarczangolva halva találta meg a felesége, a sertesől deszka fala pedig szét volt törve és a medveboc az öreg medvével együtt elült. Az előjáróság jelentést tett az esetről a hatóságnak és hajtvadászat elrendelését kérte, de mivel a trónörököszt ösre arra a vidékre várják vadászatra, a hajtvadászat elmarad.

— **Színes puder a hajon.** A párizsi elegáns szépek kezd a hajport újra divatba hozni. Nem kell azonban azt hinni, hogy föllevenitük a rokokó korszak fehér hajporral behintett hajdíszait, hanem ellenkezőleg, a modern szépek színes hajport használnak. Amikor a frizura kész, a szőke hajra pedig vörös port hintenek. Az így beporozott haj a csinos arcnak sajátos pikáns bájot kölcsönöz. A színes hajportól ugyanis a haj olyan mintha megfelelő színű finom illuzió fátyollal volna bevonva. A divatos párizsi hajport illatosítják, ami nagyon hozzájárul, hogy használatát a hölgyekkel megkedveltesse.

Tudomásul.

Az újságolvasó közönség szives tudomására kívánjuk hozni, hogy iródánkban (Szentegyház-utca 22. sz.) bármely **budapesti és külföldi** lapra, vagy folyóiratra **előleget fizetni**.

Kolozsvár, szept. hó.

az „Ellenzék” kiadóhivatala.

Gyászrovat.

Temetés.

M.-Vásárbelyről írják;

Nagy részvét mellett temették el a korán elhunyt Engel Jánost, aki halálával mély gyászba borította a köztisztelőben álló Engel családot. A temetésen társadalmunk minden rétege képviselve volt. A család tagjai közül a bánatos szülőkn kívül ott voltak; dr. Engel Gábor és neje Kolozsvárról, dr. Kozma László Kolozsvárról, dr. Varga László Bpestől stb.

Közigazdaság.

Gabona-árak:

Kolozsvár, szept. 4.

A mai hetivásáron a gabonaárak a következők voltak:

	mmként	kor. fil.	kor. fil.
Buza		12 —	13 40
Rozs	„	10 —	10 50
Ó Törökbuza	„	11 80	12 —
Árpa	„	9 —	10 —
Zab	„	9 20	9 60

Értve mind m. mázsánként, vaggon áru és a helyi vasut állomásnál átvéve.

Gazdaság.

A világ 1902. évi gabonatermése.

— *Kiadja a m. kir. földmívelésügyi miniszter.* —

Az évenként szeptember első napjainban pontosan megjelenő s nemcsak Magyarországon, de világszerte érdeklődést keltő mű, ime előttünk fekszik.

Az kiváló gondallal szerkesztett jelentésből kitűnik első sorban is, hogy Magyarország gabonatermése a várakozásnak megfelelt, sőt a remélnél is jobb. Így tehát az országból a kiviteli kilátások általában kedvezőek. Ausztriában is jó a termés, de minőségileg inkább gyenge, és így Ausztria a rendesenl nagyobb bevételre fog szorulni. Kitűnő termés sehol sincsen ugyan de azért világszerte vett átlagban az eredmények jobbak a mult évinél, a mit leginkább az amerikai kukoricatermés okoz. Amerikában a kukoricatermés nagyon jónak ígérkezik, míg Európában a kukorica-termes kilátások nagyon közepes, sőt néhol általában gyengék.

A világtermés főbb eredményei, kerek összegben és szemben a mult évi becsléssel a következők:

	1902-ben	1901-ben	1900-ban
	millió hektoliter.		
buza	1023	955	880
rozs	556	493	487
árpa	402	313	314
zab	1.058	969	1.094
kukorica	1.047	730	986
Összesen	4.086	3.460	3.760

A készletek kisebbek, mint a mult évben voltak. A különbség ugyanis közel 100 millió hektoliter és mert a fogyasztás az 1902—1903. évre hozzávetőleg mintegy 4.091 millió hektoliter gabonát fog felhasználni, ebből a szempontból, a nagy termés dacára, gabonatorlódásra az európai piacokon nincsen kilátás.

Szerkesztőségi üzenet.

—
Lovag . . . o . . . d. Berlin. A tudósítás elkészve érkezett. A többi lapok már letárgyalták s napirendre is tértek a király látogatása felett.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefonszámaitása és sürgöny-levelei.

Az iparkamarák, Láng Lajos és a külön vámtérület.

Debreczen, szept. 4.

A magyarországi iparkamarák e hó 14-én kongresszust akartak Debreczenben tartani. A kongresszus egyik fő tárgya az önálló vámtérület lett volna. Megneszelte ezt Láng Lajos miniszter s elhatározta, hogy közibe csap a rebellis kamaráknak, részt vesz gyűlésükön.

A rendezőség ezt megtudva, elhatározta, hogy leveszi napirendről a tárgyszorozatba vett külön vámtérület ügyét. Számba vette ugyanis a rendezőség, hogy az iparkamara vezetőségének 1/3 része mame-lukokból áll. Ezek az osztrák érdekek felé hajló miniszter kedvéért megbontanák a külön vámtérület behozatalára vonatkozó határozat egyhangú kimondását. E miatt inkább egy későbbi gyűlésre tűzik ezt ki.

A miniszter nagyon jó néven veszi azt, hogy nem tárgyalják a külön vámtérület kérdését. E miatt mindenféle kedvezményeket ad a kirándulóknak, csakhogy „felejtessenek.”

Külön vonattal fogja őket kényszeríteni Máramarosba, megmutatja nekik a sóbányákat, a festői vidékeket és a megye fejlett iparát, kereskedelmét.

Önálló vámtérület.

Budapest, szept. 4.

Az önálló vámtérület érdekében megindított országos akcióját a függetlenségi és 48-as párt e hó 7-én, vasárnap kezdi meg, amely napon Marosvásárhelyen, egész Erdély érdekelteinek közreműködésével, a legtöbb szomszédos törvényhatóság bevelonásával és részvételével mellett hatalmas népgyűlést rendeznek, melyre

nagy számmal leutaznak a függetlenségi párti képviselők, élükön a párt érdemes vezérével, Kossuth Ferenczel, aki szombaton 6-án reggel érkezik meg Budapestre és este tovább utazik Marosvásárhelyre.

Értekezel.

Budapest, szept. 4.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt közgazdasági és önállóvámtérületi bizottságai f. év szeptember hó 6-án, szombaton délután 5 órakor, az országos pártkör helyiségében értekezletet tartanak.

Zavargás Zágrábban.

Zágráb, szept. 3.

Vrabcsében Zágráb mellett tegnap megtámadták Mileufncis Ilia szerb kereskedő üzletét. A csendőrség felszólította a a tüntetőket, hogy oszoljanak szét, mire a tüntetők középórral és revolverlővésekkel feleltek. **A csendőrök sortűzet adtak és az egyik tüntetőt megölték, a többi pedig szétfutott, magával vivén a pedesültek.**

Egy báni rendelet mai kelettel kihirdeti a **statáriumot a lázadás, gyilkosság, rablás, gyújtogatás és idegen vagyon szándékos megrongálásával elkövetett nyilvános erőszak bűntetteire nézve. A statárium Zágráb városára és a zágrábi kerülethez tartozó Spenyevcz községre szól.**

Az éjszaka eseményeit illetőleg meg azt jelentik, hogy két óra tájban a Száva-utczán a rendőrség és katonaság közrefogott egy nagy csoport tüntetőt és szétkergette őket. A rendőrség ez alkalommal letartóztatott 18 embert, a kinek a feldult üzletekből lopott tárgyakat találtak.

A katonaságot megerősítették. A fontosabb közlekedési vonalakat a katonaság tartja megszállva, ugyisintén a leginkább veszélyeztetett épületeket. Ma délután Károlyvárosból ideérkezett a 16. gyalogezrednek három zászlóalja. A csapatok zeneszóval vonultak be a kaszárnnyába. Az összes horvát ellenzéki lapokat az események elferdített leírásáért és a rendőrség ellen intézett támadásokért eldobozták.

Zágráb, szept. 4.

Wittas kapitány felgyógyul, dacára, hogy mellét összetaposták és bordatörést szenvedett.

Hadgyakorlatok.

Póla, szept. 4.

A flotta hadgyakorlatokat bevégezték.

A király meglegedését fejezte ki.

Az elnök balesete.

Budapest, szept. 4.

Newyorkból sürgönyzik: Rosewelt elnök tegnap este vadászkocon jött hazafele.

A villamos vonat elütötte a kocsit.

Az elnök a fején szenvedett sérüléseket.

Egy titkos rendőr, ki a kocsin **volt meghalt.**

A kalauzt letartóztatták. A értéktözsden a baleset megakasztotta a papírok emelkedését.

Kecskeméthy újabb levele.

Veszprém, szept. 4.

Kecskeméthy levelet írt szüleinek és Gratzl barátjának.

Szülei felismerték fiok irását.

A szüleihez küldött levélben azt írja, hogy Gratzl barátjának 320 koronával tartozik, a mit megküldene, de ha postára teszi lefoglalják.

Szeretne becsületes lenni. Bánja tettét. Egészsége rossz.

A rendőrség a leveleket lefoglalta.

A Pelée újabb kitörése.

Budapest, szept. 4.

A martiniquei katasztrófa még nem fejeződött be teljesen.

A Pelé tűzhányó újból kitört. A tenger a forráságtól háborog.

Ezrek pusztultak el, a kitört tüzlávában.

Egy mértföld terület elsüllyedt.

A hőség a szigeten türhethetlen.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

899. 1—1.

Csutak János,
kir. bir. végrehajtó

891. 2—2.

Szvacsina Géza
polgármester.

Czim a kiadóhivatalban.

3. 68—x.

Mátyás király-tér. (Bánffy-palota mellett)

üzletben. 662. 14—